

Kanyaró: visszatért Európába a halálos betegség

Ártalmatlan gyerekbetegségként ismerjük a kanyarót, ám a kicsi piros pontokkal jelentkező kór súlyos esetben halálos is lehet. A betegség ismét felütötte a fejét, és a korábbi évekhez képest megnégyszereződött a fertőzöttek száma.

A kanyarót olyan életveszélyes szövődményekhez vezethet, mint a tüdő- és az agyhártyagyulladás. Bár a kórt igyekeztek kiirtani, Németországban mostanában ismét növekedni kezdett a fertőzöttek száma. **Az elmúlt három évben 90 ezer kanyarós esetet jelentett Európában az Egészségügyi Világszervezet (WHO).**

2010–11-ben ez a szám megnégyszereződött – hangzott el Berlinben, a Klinikai Mikrobiológia és Fertőző Betegségek Európai Kongresszusán. Leginkább Franciaország, Olaszország és Anglia érintett – mondta Susanna Esposito, a WHO kanyarószakértője.

Szokatlan megbetegedések Berlinben

Szokatlanul sok, eddig 93 kanyarós esetet jelentettek Berlinben ebben az évben, összehasonlításként: tavaly mindössze 18-at. Különösen feltűnő, hogy idén rengeteg felnőtt szenved a kórban: a fertőzött betegek 56 százaléka több mint 16 éves. Az ő esetükben a betegség lefolyása rendszerint súlyosabb. A felnőtt fertőzöttek többségét kórházban kellett kezelni a kanyaró szövődményeként jelentkező tüdőgyulladással.

Nem ártalmatlan gyerekbetegség

A kanyaró nem ártalmatlan gyerekbetegség: a vírus emberről emberre, cseppfertőzéssel terjed, ráadásul nagyon fertőző. Egy kis tüszentes is elég, hogy akcióba lépjen, azaz a kanyarós beteg szinte normál társadalmi érintkezés során is könnyen megfertőzhető egy nem beoltott egyént. A vírus igen trükkös: már a jellegzetes kiütések megjelenése előtt öt nappal fertőz.

Közel 140 ezer halott

Az olyan tipikus tünetek mellett, mint a láz, a köhögés, az orrfolyás és a kiütések a betegségnek olyan komoly – súlyos esetben halált okozó – szövődményei is lehetnek, mint a középfülgyulladás, a tüdőgyulladás és agyhártyagyulladás. Különösen a harmadik világ országaiiban halálos kimenetelű a kór a WHO adatai szerint: **csak 2010-ben 139 300 gyerek halt meg** a betegség miatt fellépő komplikációk miatt.

2015-re tervezik kiirtani a kanyarót

Korábban a WHO azt a célt tűzte ki, hogy 2010-re kiirtja Európából a kanyarót. Ehhez azonban nélkülözhetetlen az oltás: jelenleg a gyermekeket az első két életévükben kötelezően be kell oltatni a betegség ellen. Az oltást a mumpsz és a rózsahimlő (rubeola) elleni vakcinával kombinálva kapják meg. Vannak országok, mint például Németország, ahol fizetni kell az oltásért, Magyarországon ingyenes. A kanyaró kiirtásának következő céldátuma 2015.

Az 1970 után születetteknek a Robert Koch Intézet igazgatója azt javasolja, hogy abban az esetben, ha csak egyszer kapták meg az oltást vagy a vakcinázási státusuk nem egyértelmű, ismételt oltásuk be magukat. Erről az ajánlásról azonban az érintettek mintegy 80 százaléka nem tud egy friss felmérés szerint.

Autizmus és oltás

Németországban az iskolás gyerekek nagy része – a százaszázadik 86,4, a bajorszáadik 89,8 százaléka – a második adag vakcinát csak az iskolakezdéskor kapta meg. **A kanyaró visszatérésének fő bázisa az is, hogy Nyugat-Európában sok helyen elterjedt védőoltás-ellenes mozgalom.** E nézet összefüggést vél felfedezni a kanyaró-mumpsz-rubeola elleni oltás és az autizmus kialakulása között. A védőoltás-ellenesek adatai teljesen rosszak, ez ma már világos – nyilatkozta Susanna Esposito a WHO szakértője. Az oltás és az autizmus összefüggéséről az MNO is megkérdezett már

egy szakértőt, erről itt olvashat. Ahhoz, hogy a kanyarót ki tudják irtani Európából, 95 százalékos oltottságot kell elérni – vélik a szakértők.

KN, Magyar Nemzet

A klímaváltozás ára: Fel kell készülni trópusi betegségek megjelenésére

A kontinensen leginkább Közép- és Kelet-Európát érintő éghajlatváltozás miatt a következő években, évtizedekben nem csupán a szélsőséges időjárás okozta megbetegedések és halálozások száma nő majd, de olyan fertőző betegségek is megjelenhetnek, amelyek eddig csak a trópusokon vagy Dél-Európában voltak ismertek.

Dollártízmilliárdokkal emelkedhetnek a jövőben az államok kiadásai a klímaváltozás következtében - figyelmeztetnek kutatók. Becslések szerint csak a 2003-as európai hőhullám 60 milliárd dolláros pluszkiadással járt, aminek jelentős részét az egészségügyi kiadások növekedése okozta.

Ezek közül elsősorban az emberi egészséget közvetlenül veszélyeztető vagy konkrétan károsító hatások voltak jelentősek, amit főként a krónikus szív- és érrendszeri, valamint légzőszervi betegek szenvedtek el. Az extrém hőingadozások, hőhullámok azonban közvetett következményekkel is járnak: olyan fertőző betegségek jelenhetnek meg a mérsékelt éghajlaton, így akár Magyarországon is, amelyek korábban nem vagy csak elvétve fordultak elő.

Mint arra Kohut László orvos ezredes "A globális klímaváltozás egészségügyi vonatkozásai" című tanulmányában rámutat: a "halálos tizenkettőnek" nevezett kórokozók közül a globális átlaghőmérséklet-emelkedés és a csapadékeloszlás változásai miatt többféle, állatot és embereket egyaránt fenyegető kórokozók terjedhetnek el újabb területeken. **Ezek közé tartozik a madárinfluenza, a kullancsok által terjesztett babeziózis, és Lyme-kór, a kolera, az ebola, a különféle külső és belső élősködők, a pestis, az algavirágzás által okozott úgynevezett "vörös áradat", a szúnyogok által terjesztett Rift-völgyi láz, a cecelégly által továbbadott álomkór, a tuberkulózis, valamint a sárgaláz.**

S hogy mindez már egyáltalán nem a távoli jövő, azt bizonyítja, hogy a közelmúltban Szegeden egy németjuhász kutyában szívférget találtak, ami Magyarországon eddig leginkább csak behurcoltak, ám ez a kutya a város területét sem hagyta el. **A szívférget terjesztő szúnyogok eddig csak Dél-Európában voltak jelen,** ám az éghajlat melegedésével északra vándoroltak. De nem ez az egyedüli eset, hogy olyan fertőzéssel találkoztak az orvosok idehaza, amelyeket korábban legfeljebb csak behurcoltak az országba.

Magyarországon korábban szinte ismeretlen volt a szúnyogok által terjesztett nyugat-nílusi láz, ám **2003 óta minden évben rendszeresen regisztrálnak ilyen megbetegedéseket,** évről évre növekvő számban. A fertőzött szúnyogok csípése leginkább a lovaknál és az embereknél okoz agyvelőgyulladást.

Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség tavaly novemberi tanulmánya is megerősíti, hogy a klímaváltozással olyan fertőzések válhatnak mindennaposá Európában, amelyek korábban egyáltalán nem vagy csak nagyon ritkán fordultak elő a kontinensen. A dolgozat szerint a klímaváltozás a kontinensen leginkább Közép- és Kelet-Európát érinti.

Meleg- és hidegrekordok dőlnek meg

A hőhullámok időtartama a kétszeresére, a szokatlanul forró napok száma pedig a háromszorosára emelkedett Nyugat-Európában 1880 óta - a Svájci Meteorológiai és Klimatológiai Szövetségi Hivatal összesítése szerint.

Itthon az Országos Meteorológiai Szolgálat adatai azt mutatják, hogy az ezredforduló óta majdnem minden év megdöntött valamilyen korábbi meleg- vagy hidegrekordot, 2012 például rekordnak számítónap volt a második legmelegebb nyárral. Magyarországon az UV-B sugárzás is egyre több rekordot dönt meg. Tavaly nyáron 47 alkalommal kellett riasztást elrendelni.

Haiman Éva, Világgazdaság

Csipkerózsa (Rosa canina)

Leírás és előfordulás:

lombhullató cserje. Hazánkban az Alföld kivételével mindenütt megtalálható, hegy- és dombvidéki faj. Cserjések, töviskések, karsztbokorerdők, bükkösök, liget- és törmelékerdők, szénafüves lejtők, irtások és mesgyék gyakori növénye. Növekedése erőteljes, magassága elérheti az 5 métert. Ágai görbült és horgas tüskékkel borítottak. A levelek páratlanul szárnyaltak, 5-7 levélkéjűek, fűrészesek, kopaszok, a levélnyelet pálhalevelek kísérik. A május-júniusban nyíló virágai halvány rózsaszínűek, ritkán fehérek, illatosak. Termései tojásdadok vagy elliptikusak, fényes felületűek, éretten pirosasak.

Felhasznált részei:

az áltermés a magokkal (*Rosae* /=*Cynosbati*/ *pseudofructus* /=*fructus*/,= *pseudofructus cum seminibus* - *Ph. Hg. VII.*,= *Rosae pseudofructus* - *Ph. Eur. 4.*) vagy a magok nélkül (*Rosae* /=*Cynosbati*/ *pseudofructus sine seminibus* - *Ph. Hg. VII.*), a magok (*Rosae* /=*Cynosbati*/ *semen*), valamint a magvakból kinyert zsíros olaj (*Rosae* /=*Cynosbati*/ *oleum*).

Főbb hatóanyagok:

a termésben C-vitamin, bioflavonoidok, karotinoidok, szerves savak és ásványi anyagok, a magvakban zsírsavak (olajsav-, linolsav és linolénsav főbb alkotórészekkel) és A-vitaminsav.

Főbb hatások:

a termés enyhe vizelethajtó és roboráló, a magolaj bőrtápláló, bőrregeneráló.

Ajánlott napi adagja:

5-7,5 gramm termék.

Felhasználás:

a termést gyógyteának, lekvárnak és szörpnek elkészítve légúti fertőzések, várandósság és szoptatás idején roborálószerként, ill. vizelethajtó és salaktalanító teakeverékek összetevőjeként; a magolajat kozmetikai készítmények ható- és vivőanyagaként.

Megjegyzés:

a csipkerózsa (vagy gyepűrózsa) mellett más vadonélő rózsafajok, ill. a kelet-ázsiai eredetű, nálunk utak mellé és parkokba ültetett japán rózsza (*Rosa rugosa* Thunb.) termését is gyűjtik.

